

θὰ ὑπεχώρει, ἀφίνουσα εἰς αὐτοὺς ἔρμαιον τὴν πόλιν. Καὶ τότε, ἐὰν οἱ Ἴσπανοὶ συνεμάχουν μετὰ τῶν πιθήκων, τὰ φρούρια θὰ ἐγκατελείποντο, οἱ προμαχῶνες θὰ ἠρημοῦντο καὶ οἱ Ἄγγλοι, καταστήσαντες ἀπόρητον τὸν ἀπορῶνγα τοῦτον βράχον, οὐδέποτε πλέον θὰ κατώρθουν νὰ ἀνακτήσωσιν αὐτόν.

Αἴφνης μεταβολή τις ἐπῆλθεν.

Ἰπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων τῶν φωτιζουσῶν τὴν αὐλήν, πάντες εἶδον τοὺς πιθήκους ὑποχωροῦντας. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ὀρθῆς, ἐβάδιζεν ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς, κραδαίνων τὸ ρόπαλόν του. Πάντες δέ, μιμούμενοι τὰς κινήσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν του, ἠκολούθουν αὐτόν διὰ τοῦ αὐτοῦ βήματος.

Ὁ Γιλ-Βραλτάρ ἄρα γε, ἀπαλλαγείς τῶν δεσμῶν του, ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἐφρουρεῖτο; Δὲν ἀμφέβαλλον περὶ τούτου. Ἄλλὰ ποῦ διηθύνετο; Ἐβάδιζεν ἄρα γε πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἄκραν κατὰ τῆς ἐπαύλεως τοῦ διοικητοῦ ὅπως ἀναγκάσῃ αὐτόν νὰ παραδοθῇ, ὡς ἐπραξε πρὸς τὸν στρατηγόν;

Ὅχι! Ὁ παράφρων καὶ τὸ ἄγλημα αὐτοῦ κατήρχοντο τὴν Μαῖν-στρήτ. Ἀφοῦ δὲ διῆλθον διὰ τῆς πύλης τῆς Ἀλαμέδας διήλασαν ὄριζοντίως τὸν κῆπον καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους.

Μετὰ μίαν ὥραν, οὐδεὶς ἐκ τῶν πολιορκητῶν ἀπέμεινεν ἐν τῇ πόλει.

Τί λοιπὸν συνέβη;

Ἐγείνε γνωστὸν μετ' ὀλίγον, ὅταν ὁ στρατηγὸς Μάκ-Κάκμαλ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κήπου.

Τὴν ὑποχώρησιν τῶν πιθήκων διηθύνεν αὐτός, λαθὼν τὴν θέσιν τοῦ παράφρονος, ἀφοῦ περιετυλίχθη τὸ δέρμα τοῦ πιθήκου. Τοιαύτην καταπληκτικὴν ὁμοιότητα πρὸς τετράχειρα εἶχεν ὁ γενναῖος πολεμιστής, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ πιθήκοι τὸν ἐξέλαβον ὡς συναδέλφον των.

Ἦρκεσε δὲ νὰ ἐπιφανῇ, ὅπως τὸν παρακολουθήσωσιν ὅπου αὐτὸς ἤθελεν!...

Μεγαλοφυῆς ἰδέα τῶ ὄντι ἡ ὅποια ἀμέσως ἀνητμείφθη διὰ τῆς ἀποστολῆς του παρασήμου τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Τὸν Γιλ-Βραλτάρ ἡ Ἀγγλία ἐπόλησε πρὸς τινὰ Βάρνουμ, ὅστις περιάγει αὐτόν ἀνὰ τὸν παλαιὸν καὶ νέον κόσμον, θησαυρίζων. Ἐνίοτε μάλιστα ὁ Βάρνουμ προθύμως λέγει ὅτι δὲν ἐκθέτει τὸν ἄγριον τοῦ ἁγίου Μιχαήλ, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν Κάκμαλ αὐτοπροσώπως.

Ὅπως ἴσως τὸ γεγονός ἐχρησίμευσεν ὡς μᾶθημα εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Α. Χαριτοθύτου Μεγαλειότητος. Ἐνόησεν ὅτι ἂν τὸ Γιβραλτάρ ἦτο ἀπόρητον διὰ τοὺς ἀνθρώπους, εὕρισκετο ὅμως εἰς τὴν διαθέσιν τῶν πιθήκων. Καὶ ἡ Ἀγγλία, πρακτικῶς πάντοτε σκεπτομένη,

ἀπεφάσισεν ἔκτοτε νὰ ἀποστέλλῃ ἐκεῖ τοὺς δυσειδεστάτους τῶν στρατηγῶν τῆς, ὅπως, δοθείσης ἀνάγκης, ἐξαπατηθῶσι πάλιν οἱ πιθήκοι.

Τὸ μέτρον δὲ τοῦτο ἐξασφαλίζει αὐτῇ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐσχαί τὴν κυριαρχίαν τοῦ Γιβραλτάρ.

(Jules Verne)

Δ Γ Κ.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΟ ΚΑΡΔΙΟΧΤΥΠΙ

Δύο τάξεις ἀνθρώπων ἔχουν νὰ κάμουν συχνότατα μὲ τὸ Καρδιοχτύπι, καὶ αἱ τάξεις αὗται εἶνε ἡ τῶν ἰατρῶν καὶ ἡ τῶν ποιητῶν. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ τελευταῖοι συχνὰ πυκνὰ, εἰς τὰς αἰσθηματικὰς ἐκχύσεις τῆς ποιητικῆς των λύρας, μᾶς λέγουν ὅτι αἰσθάνονται - χωρὶς ὅμως νὰ εἶνε καὶ ἀληθῆς πάντοτε - τὴν καρδίαν των ἰσχυρῶς πάλλουςαν καὶ δονουμένην, εἰς τοὺς πρώτους χρησιμεύει τὸ καρδιοχτύπι, ὁ παλμὸς δηλαδὴ τῆς καρδίας, ὡς λαβὴ πρὸς ἐξήγησιν καὶ διάγνωσιν παθήσεων τοῦ σώματος σοβαρῶν, παθήσεων, αἰτινες θᾶπτον ἢ βράδιον ἐπιφέρουν ἀναποφεύκτως τὸν θάνατον.

Ἄς μὴ τρομάξουν ὅμως αἱ εὐαίσθητοι ἡμῶν ἀναγνώστρια! διὰ τῶν ἀνωτέρω λόγων δὲν θέλομεν νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν, ὅπως ἐπαναληφθῇ παρ' αὐταῖς τὸ τυχὸν ὑπάρχον ἤδη καρδιοχτύπι, ἐν ᾧ κύριον ἡμῶν σκοπὸν ἔχομεν διὰ τῶν κατωτέρω σημειώσεων νὰ παρασχωμεν ἀπλήν τινα μόνον καὶ σύντομον ἐξήγησιν τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας, ἧς ἐννοουμένης, γίνονται καταληπτοὶ καὶ οἱ παλμοὶ οἱ ὑπ' αὐτῆς προκαλούμενοι.

Ἄλλοτε, ὅτε ἡ ἐπιστήμη δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ ἐξηγήσῃ τὴν στενὴν συνάφειαν τῆς καρδιακῆς λειτουργίας μὲ τὴν ὑπαρξίν τῆς ζωῆς, οἱ ἄνθρωποι ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς ἔδραν τῆς ψυχῆς, ὡς κύριον ὄργανον τῶν ψυχικῶν διαθέσεων καὶ λειτουργιῶν, ἐπειδὴ ὑποκειμενικῶς συνηθάνοντο ὅτι εἰς ὅλα τὰ ψυχικὰ πάθη, ὡς π.χ. τὸν φόβον, τὴν λύπην, τὴν ἐλπίδα, τὴν ὀργήν, τὴν χαρὰν κλπ. ἐτροποποιεῖτο καὶ ἐπηρεάζετο, τρόπον τινά, καὶ ἡ τῆς καρδίας των κίνησις. Καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ καθείς ἐξ ἡμῶν λέγων «σ' ἔχω μὲς' ἐστὴ ψυχὴ μου» θελεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι ἔχει τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ του, θεωρῶν ταύτην ὡς ἔδραν, ἐφ' ἧς εἶνε ἡ ψυχὴ ἐθροισμένη. Καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὴν καρδίαν ἀποδίδονται γενικῶς ὅλα τὰ αἰσθήματα, ἰδίᾳ δὲ τὰ τοῦ μίσους καὶ τοῦ ἔρωτος, ὧν ὅμως τὸ τελευταῖον οἱ ἀρχαῖοι - εἰρήσθω ἐν παρόδῳ - ἐνόμιζον ὅτι εἶχεν ἔδραν τὸ ἦπαρ!

Ἡδὴ γνωρίζομεν πλέον ὅτι ἡ ἐργασία τῆς καρδίας γίνεται κατὰ τοὺς νόμους τῆς Φυσικῆς καὶ ὅτι, καίτοι τὸ νευρικὸν μας σύστημα δύναται πολλάκις νὰ τὴν ἐπισπεύσῃ ἢ νὰ τὴν τροποποιήσῃ, αἱ τροποποιήσεις αὐταὶ γίνονται ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῶν νόμων τούτων ἐπιτρεπομένων ὁρίων.

Ἡ καρδία μας δὲν εἶνε ἄλλο, παρὰ σαρκώδους ἀντλίας ἐκ μυϊκοῦ ἰστοῦ κατεσκευασμένη καὶ ἐπομένως ἔχουσα τὴν ιδιότητα νὰ συστέλληται καὶ νὰ διαστέλληται. Καὶ κατὰ μὲν τὴν διαστολὴν δέχεται τὸ αἷμα τοῦ σώματος καὶ τῶν πνευμόνων, κατὰ δὲ τὴν συστολὴν ὠθεῖ αὐτὸ πρὸς τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀρτηριῶν. Διὰ νὰ γίνῃ δὲ ἡ ἐργασία αὐτὴ ὁμαλῶς καὶ ἀκωλύτως, ἡ καρδία δὲν εἶνε εἰς καὶ μόνος ἀπλοῦς θύλακος, ἀλλὰ διαιρεῖται εἰς τέσσαρας τοιοῦτους, ὧν οἱ μὲν δύο μικρότεροι ὀνομάζονται *κόλποι*, οἱ δὲ δύο μεγαλύτεροι ὀνομάζονται *κοιλίαι* τῆς καρδίας.

Κατὰ τὴν διαστολὴν πληροῦται αἷματος, ἀπὸ τῶν φλεβῶν ἐρχομένου, ὁ δεξιὸς κόλπος, ἐν ᾧ συγχρόνως ὁ ἀριστερὸς κόλπος δέχεται τὸ ἀπὸ τῶν πνευμόνων προερχόμενον, κατὰ δὲ τὴν συστολὴν τὸ αἷμα ἀπὸ μὲν τῆς δεξιᾶς κοιλίας ὠθεῖται πρὸς τοὺς πνεύμονας, ἀπὸ δὲ τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὰς ἀρτηρίας, καθαρὸν ἤδη καὶ χρήσιμον πρὸς θρέψιν τοῦ πεινῶντος ἡμῶν ὄργανισμοῦ.

Ὅλα ταῦτα ὅμως πάλιν δὲν θὰ ἐγίνοντο ἀπροσκόπτως, ἂν μεταξὺ ἐκάστου κόλπου καὶ ἐκάστης κοιλίας καὶ πρὸ τοῦ στομίου τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν μὴ ὑπῆρχον δικλίδες, αἱ ὁποῖαι μεθ' ἐκάστην ῥυθμικὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν τῆς καρδίας νὰ κλείωνται καὶ αὐταὶ ῥυθμικῶς καὶ νὰ ἐμποδίζουσι τὸ αἷμα νὰ ὀπισθοδρομήσῃ ἢ πῶθεν ἔχει χρέος νὰ φύγῃ.

Ὅταν λοιπὸν τὸ κρέας τῆς καρδίας εἶνε ὑγιές, ὅταν αἱ δικλίδες αὐτῆς ἐργάζωνται καλῶς καὶ κανονικῶς, τότε καὶ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐκτελεῖται καλῶς καὶ ἡμεῖς ζῶμεν καὶ ὑγιαίνομεν καὶ οὐδέποτε σχεδὸν συμβαίνει νὰ λάβωμεν ἀφ' ἐαυτῶν γνῶσιν τῶν ἐντὴ καρδίας μας συμβαινόντων.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα διαφέρει, ἐὰν ἐπέλθῃ καμμία μεταβολὴ εἰς τὴν οὐσίαν, ἐξ ἧς εἶνε κατεσκευασμένη ἡ καρδία μας, ἢ, ὅπερ καὶ συνηθέστερον, εἰς τὰς δικλίδας αὐτῆς. Ἡ καρδία μας τότε πάσχει καὶ μετ' αὐτῆς πάσχομεν καὶ ἡμεῖς τόσον, ὥστε, καὶ χωρὶς ἀκόμη καλὰ καλὰ νὰ γνωρίζωμεν, ἐὰν τὸ πάθος ἡμῶν πράγματι ἐγχείται ἐν τῇ καρδίᾳ μας, καταφεύγομεν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸν ἰατρόν, διὰ νὰ μᾶς θεραπεύσῃ ἀπὸ ἀσθένειαν, τὴν ὁποῖαν ἡμεῖς μὲν νομίζομεν οὖσαν ἀθύπαρκτον, ὁ δὲ ἰατρός τὴν θεωρεῖ ὡς συνέπειαν καὶ ἐπακολούθημα τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ μας ὑπολανθανουσῶν ἀταξιών.

Συνήθως καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς σοβαρὰς ἀνωμαλίας τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας τὸ μόνον σύμ-

πτωμα, τὸ ὁποῖον ἐνωρὶς καὶ ἀμέσως ἐπισύρει τὴν προσοχὴν μας, εἶνε τὸ *καρδιοχτύπι*, τοῦτο δὲ λέγοντες ἐννοοῦμεν τοὺς σφοδροὺς ἐκείνους καὶ ἰσχυροὺς παλμούς, οἱ ὁποῖοι μᾶς πνίγουν σχεδὸν καὶ μᾶς κάμνουν νὰ νομίζωμεν, ὅτι κινδυνεύει νὰ διαρραγῇ τὸ στῆθος μας, ὅταν μάλιστα ἀναβαίνωμεν κλίμακας, ὅταν περιπατῶμεν ἐσπευσμένως ἢ ὑποβαλλώμεθα εἰς κοπιαστικὴν πῶς ἐργασίαν.

Ἀλλὰ τὸ *καρδιοχτύπι* εἶνε φαινόμενονον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ λείπῃ ἐντελῶς εἰς πραγματικὰς παθήσεις τῆς καρδίας, καὶ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ὑπάρχῃ σφοδρὸν καὶ τρομακτικὸν χωρὶς νὰ ὑφίσταται μηδὲ κανὴ παραμικρὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μας ὀργανικὴ μεταβολή. Ἐν τῇ συστολῇ τῆς ἡ καρδία βραχύνεται καὶ ὀγκοῦται καὶ γίνεται μᾶλλον σφαιρικὴ τὸ σχῆμα, κρούει δὲ διὰ τῆς κορυφῆς τῆς ἐλαφρῶς τὴν παρεῖαν τοῦ στήθους μας κάτωθεν τῆς θηλῆς τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ. Τὸν ἐλαφρὸν τοῦτον κτύπον, ὁ ὁποῖος, ἕως οὐ μίαν μόνην φοράν ἀναπνεύσωμεν, ἐπαναλαμβάνεται τετράκις ἀποκαλοῦμεν παλμὸν, πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τοῦ παλμοῦ τῶν ἀρτηριῶν, ὃν συνήθως λέγομεν *σφυγμὸν*.

Ὁ παλμὸς αὐτὸς δύναται νὰ καταντήσῃ εἰς *καρδιοχτύπι* καὶ εἰς ἀνθρώπους ὑγιεστάτους καὶ ὅτε μὲν γίνεται ταχὺς καὶ ἐσπευσμένος (*ταχυκαρδία*), ἢ συνοδεύεται ὑπὸ ἀσφυκτικοῦ αἰσθήματος, ζάλης, βόμβων εἰς τὰ ὦτα (*στηθάγη*), ἄλλοτε δὲ ὑπάρχει καὶ δύσπνοια, κτλ. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀναφαίνονται πάντοτε σχεδὸν εἰς τοὺς ὑγιεῖς μετὰ κοπιώδεις σωματικὰς καὶ διανοητικὰς ἐργασίας, μετὰ πόσιν πολλοῦ καφέ καὶ οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, μετὰ τὴν ἐκρήξιν βιαίων παθῶν, οἷον φόβου, ὀργῆς, κτλ. Τὸ *καρδιοχτύπι* εἶνε προσέτι συχνοτάτον εἰς ὑποκείμενα νευρικῆς ιδιοσυγκρασίας, ἀναιμικὰ καὶ φιλάσθενα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνάγκην καλῆς καὶ τονικῆς τροφῆς, λουτρῶν χλιαρῶν, σιδηρούχων φαρμάκων καὶ διαβιώσεως ἐν τῇ ἐξοχῇ, εἰς τὸν δροσερὸν καὶ ζωογόνον ἀέρα τῶν δασῶν καὶ τῶν ὀρέων.

Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει πᾶς ὁ ἔχων *καρδιοχτύπι* ὀφείλει νὰ συμβουλευθῆται ἐγκαίρως τὸν ἰατρόν του.

Ἐν Κωρ)πόλει.

Θ. Χ. ΦΩΡΑΣ.

Ἡ ἀναρχία εἶνε εἶδος τυραννίας καὶ διαφέρει τοῦ δεσποτισμοῦ μόνον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τυράννων.

*

Τὸ καθῆκον ἀπλοποιεῖ τὴν ὑπαρῖεν ἐξαλείφον τὸν διαταγμὸν.